

På säker grund



EN DELFIUNDERSÖKNING OM VILKEN BIBLIOTEKSFORSKNING SOM BEHÖVS



Innehåll

4	<i>Förord</i>
6	<i>Inledning</i>
7	<i>Översikt över projektet</i>
7	<i>Tidsram</i>
8	<i>Den svenska bibliotekariekårens engagemang</i>
9	<i>Experternas åtagande</i>
12	<i>Projektets resultat</i>
12	<i>Reflektion över forskningsintressen</i>
14	<i>Nutid och framtid</i>
18	<i>Skillnader mellan olika bibliotekstyper</i>
20	<i>Bibliotekarierna och biblioteksforskningen</i>

Förord

”Forskningen inom biblioteksområdet bör ges ökad uppmärksamhet i regeringens forskningspolitik”. Så lyder en av de åtta punkterna i det program för en framtida bibliotekspolitik som Svensk Biblioteksforening har antagit tillsammans med DIK, Sveriges Länsbibliotekarier och Sveriges Författarförbund. Utgångspunkten är förstås en medvetenhet om att forskning är avgörande i utvecklandet av framtidens bibliotek.

Som samlande aktör för de svenska biblioteken vill Svensk Biblioteksforening bidra till att biblioteksforskningen får bra förutsättningar. Svensk Biblioteksforenings utvecklingsråd för verksamhet och användarkrav kom i en nyligen publicerad rapport in på behovet av mer kunskap om biblioteken:

”Ju mer man studerar olika frågor som rör biblioteken, desto mer komplexa visar sig frågorna vara. Vi vet till exempel inte i vilken utsträckning det geografiska avståndet till biblioteket är ett hinder för besök. Vi vet inte i vilken utsträckning bibliotekets utformning eller bilden av biblioteket påverkar användningen av det. Vi vet inte om det är ’fel’ medier på biblioteket. Vi vet att biblioteket används som mötesplats men mycket lite om hur och i vilken utsträckning. Vi vet ganska lite om hur de elektroniska resurserna används. Det finns därför ett stort behov av kunskapsutveckling, främst kvalitativt inriktad forskning, för att biblioteken ska kunna svara på samhällets krav och både användarnas och icke-användarnas önskemål och behov.”

Inom biblioteksbranschen har det länge uttryckts önskemål om mer forskning. För att ta reda på vilka områden som anses viktigast gav Svensk

Biblioteksforening Bibliotekshögskolan i Borås i uppdrag att fråga de yrkesverksamma om vilka forskningsbehov de identifierar. Undersökningen tillämpar Delfimetoden, som är en metod för att formulera och rangordna olika forskningsområden. Studien ger en samlad bild av hela fältets forskningsönskemål, samtidigt som den erbjuder möjligheter att göra jämförelser mellan olika bibliotekssektorer och mellan behov idag och i framtiden.

I slutet av 2008 publicerade föreningen rapporten *Taggning och chick lit* om det biblioteks- och informationsvetenskapliga ämnets utveckling och den forskning som för närvarande pågår vid institutionerna. En jämförelse mellan *Taggning och chick lit* och *På säker grund* visar att den pågående forskningen inte alltid behandlar de frågor som prioriteras högt av dem som arbetar på bibliotek. Inom några av de ämnen som befinner sig högt upp på listan utförs mindre forskning, exempelvis *Faktorer som berör den strategiska utvecklingen av nya bibliotekstjänster, inklusive omprövning av etablerade tjänster, Bibliotekens förändrade roll i samhället: nya funktioner, nya mål, nya roller, nya tjänster* och *Utvärdering av biblioteksarbetets effektivitet och inflytande*. Vår förhoppning är att forskning finansieras

och kommer till stånd inom dessa och andra viktiga områden och givetvis också att biblioteken tar till sig forskningsens resultat och tillämpar dem i verksamheterna.

För att ge biblioteken bästa möjliga förutsättningar att vara ett effektivt redskap behövs en samlad nationell bibliotekspolitik. Det handlar om nationella strategier, målformuleringar och definitioner av bibliotekens huvudfunktioner samt om att inrätta ett biblioteksorgan med uppgift att följa upp, utvärdera och stimulera utveckling av biblioteksverksamheten, till exempel genom att uppmuntra relevant forskning. Sådana organ finns i andra länder, exempelvis Danmark. Denna rapport kan ses som ett inspel i debatten om bibliotekens uppdrag och behovet av en nationell bibliotekspolitik.

Rapporten är skriven av professor Elena Maceviciute och professor Tom Wilson. Även Maria Lindh och Inga Lalloo, universitetsadjunkter vid BHS, har medverkat. Svensk Biblioteksforening vill rikta ett varmt tack till de ansvariga vid BHS för ett givande samarbete!

Niclas Lindberg

GENERALSEKRETERARE SVENSK BIBLIOTEKSFORENING

Inledning

Biblioteken befinner sig idag i en omvärld som ständigt förändras såväl socialt och ekonomiskt som tekniskt och politiskt, och där alla dessa faktorer relaterar till varandra på ett komplext sätt. Tillgången till informationsteknologi har förändrats fundamentalt de senaste 15–20 åren. Samtidigt befinner vi oss nu i en period av ekonomisk tillbakagång, som oundvikligen kommer att begränsa de resurser som kan investeras i offentlig service. Detta kommer också att innebära att färre människor själva har råd att satsa på att få tillgång till information.

Det är i tider som dessa som bibliotekarieverksamheterna behöver input från relevant forskning som kan leda fram till långtidsplanering och politiska beslut. Önskemål om ytterligare biblioteksforskning har funnits länge och en sammanställning över vilka frågor som bör undersökas har efterfrågats. Ingen har tidigare tagit reda på vilken forskning som de yrkesverksamma vid biblioteken – de som befinner sig mitt i förändringarna – upplever behövs mest. Efterlyser till exempel yrkesverksamma vid olika sorters bibliotek olika forskning? Vilka frågor är viktiga idag och vilka kommer att vara viktiga den närmaste femårsperioden? Och om man tvingas ställa olika forskningsområden mot varandra, vilka ska då prioriteras?

Dessa och liknande frågor är bakgrunden till att Svensk Biblioteksförning beställde en Delfistudie om de svenska bibliotekens forskningsbehov. Denna rapport beskriver i korthet undersökningens tillvägagångssätt och resultat och hur det kan tolkas. En fullständig redovisning finns i en längre och mer akademiskt inriktad rapport på engelska.

Översikt över projektet

Tidsram

För att kunna nå målet att få fram en förteckning över aktuella relevanta forskningsfrågor måste projektet genomföras under avgränsad tid. Man måste också vara mycket fokuserad på att uppnå klart definierade mål.

I detta projekt är målen:




Projektet genomfördes av ett team forskare från Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås, lett av professor Tom Wilson och professor Elena Maceviciute i samarbete med Inga Lalloo och Maria Lindh.

Under ett år (hela 2008) genomförde teamet en Delfistudie i fyra etapper. En Delfistudie består i allmänhet av två eller flera faser av datainsamling

- en relativt snabb sammanfattning av experternas uppfattningar och
- att antalet forskningsområden reducerades genom att de områden som identifierades som minst viktiga av experterna ströks.

(t ex genom enkäter), i vilka panelmedlemmar frågas ut om vilken betydelse de förknippar med ett antal listade element. Studien inriktades på att i en expertgrupp söka efter konsensus angående de viktigaste ämnena för forskning av betydelse för svenska bibliotek. Metoden ansågs lämplig för den här typen av projekt och den tidsram som angetts eftersom den tillät:



- att få fram expertutlåtanden om olika forskningsprojekt som kan vara värdefulla för den praktiska verksamheten
- att fastslå uppfattningar om forskningsbehoven de närmaste 3-5 åren
- att besluta om prioriteringar bland de identifierade forskningsproblemen
- att, som ett resultat, utveckla en agenda för biblioteksforskning i Sverige.

Den svenska bibliotekariekårens engagemang

En förfrågan sändes till ett antal e-postlistor och hemsidor som används av svenska bibliotekarier, och bibliotekarierna ombads föreslå namn på personer som skulle utgöra en expertgrupp. 125 personer föreslogs som experter och av dessa accepterade 97. Dessa bibliotekarier var någorlunda jämnt fördelade på fem olika bibliotekssektorer: 18 länsbibliotekarier, 15 folkbibliotekarier, 24 forskningsbibliotekarier, 23 skolbibliotekarier samt 18 specialbibliotekarier. Sex av dessa avstod senare från att medverka och den slutliga expertgruppen bestod av 91 svenska bibliotekarier. Expertgruppen utsågs med andra ord av bibliotekarier eftersom det var väldigt viktigt för projektet att experterna åtnjöt bibliotekariekårens förtroende.

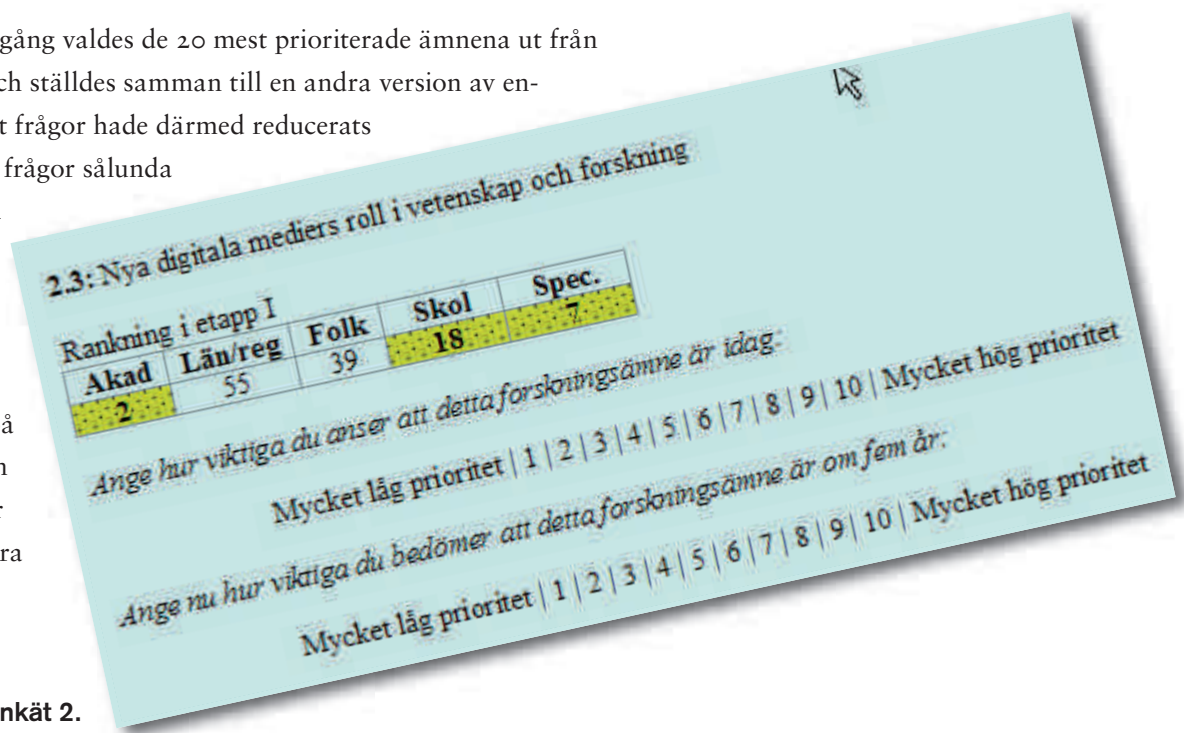
Forskningssteamet ville också undvika akademisk påverkan vid formulering av forskningsområden. Därför riktades en uppmaning till den svenska bibliotekariekåren, också denna gång via e-postlistor, att ge förslag på forskningsområden till enkäten. Dessutom genomfördes relevanta e-postlistor i olika länder för att komplettera de förslag som inkommit från den svenska bibliotekariekåren. Sammantaget analyserades över 200 forskningsfrågor och grupperades därefter i 64 bredare forskningsämnen inom sju huvudområden.

Experternas åtagande

Deltagarna i expertgruppen skulle besvara två enkäter som gick ut på att göra prioriteringar bland föreslagna forskningsämnen. Rankningen av 64 olika forskningsämnen gjorde övningen till en verklig utmaning för deltagarna i panelen eftersom de hade till uppgift att värdera vart och ett av de 64 ämnena på en skala från 1–10 (1 = minst viktigt, 10 = viktigast).

Trots det stora arbete uppgiften krävde var deltagarnas svarsfrekvens mycket bra, 86 procent.

I studiens andra omgång valdes de 20 mest prioriterade ämnena ut från varje bibliotekssektor och ställdes samman till en andra version av enkäten. Det totala antalet frågor hade därmed reducerats till 41. Även om antalet frågor sålunda reducerats hade panelen emellertid till uppgift att besluta om prioriteringsordning för dessa, inte enbart i dagsläget utan också med tanke på läget om fem år. Figuren visar ett exempel på hur frågorna i enkätens andra omgång presenterades.



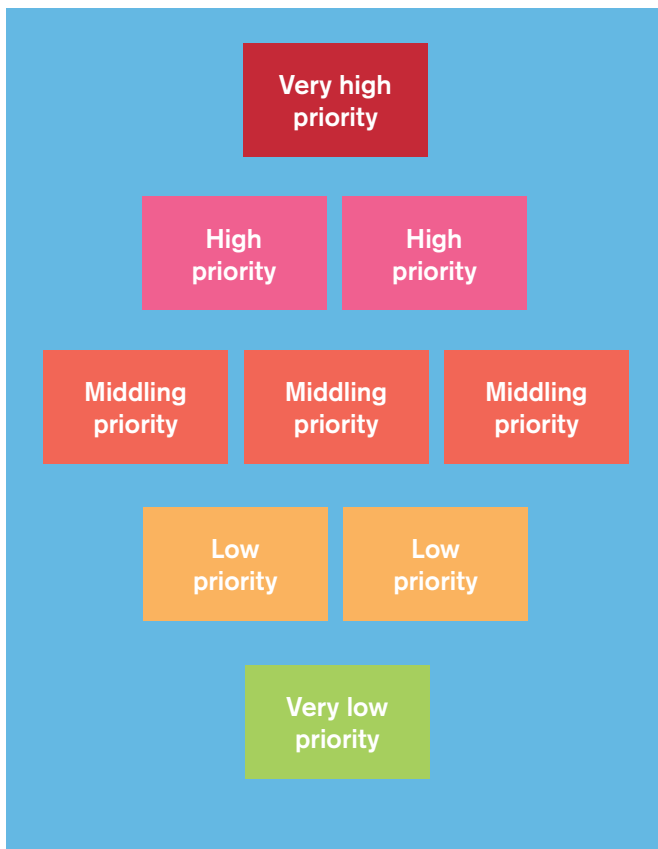
Exempel från enkät 2.

Av exemplet framgår att expertdeltagarna hade tillgång till de prioriteringar som gjorts inom varje ämne av de olika bibliotekssektorerna i den första omgången. Det presenterade exemplet fick högsta prioritet av forsknings- och specialbibliotek medan det prioriterades mycket lågt av läns- och folkbibliotek. Enligt teorin bakom Delfistudier bör tillgång till denna information påverka respondenterna eftersom de tar hänsyn till de andras åsikter då de på nytt ställs inför uppgiften att prioritera. Av denna anledning krävde den andra enkäten ännu mer intellektuell ansträngning av expertdeltagarna.

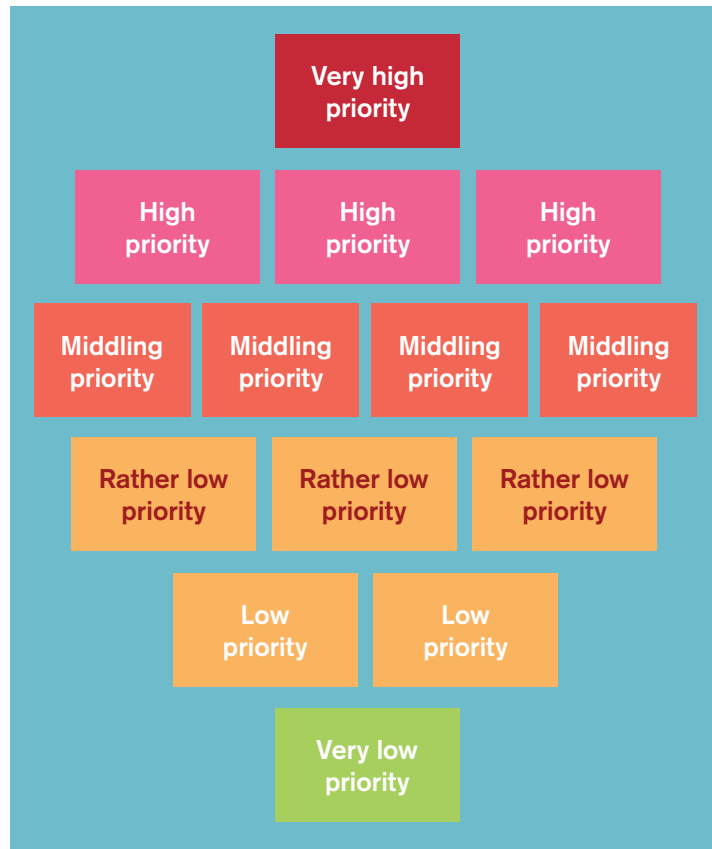
Trots att svarsfrekvensen i den andra omgången inte var lika hög som i den första nådde den ändå 70 procent, vilket är mycket tillfredsställande för en enkät av sådan komplexitet.

Bristen på personlig inblandning/interaktion i Delfistudier är både en fördel och nackdel: å ena sidan kan inte starka personligheter påverka resultaten genom kraften i sina muntliga framträdanden; å andra sidan kan bristen på diskussion leda till ställningstaganden som inte testats i en muntlig dialog där man argumenterat för och emot. För att föra in litet diskussion i processen beslöt vi därför att bjuda in expertgruppen till en workshop, där resultatet av enkäterna skulle presenteras. Med utgångspunkt i detta skulle deltagarna försöka komma fram till konsensus angående vikten av de presenterade forskningsämnena.

En inbjudan gick ut till expertgruppen vilket resulterade i att 16 bibliotekari-er från alla fem bibliotekssektorer deltog i en workshop. Deltagarnas uppgift var att komma fram till en gemensam uppfattning ifråga om prioriteringar inom svensk biblioteksforskning. Experterna arbetade i grupper bestående av deltagare från olika bibliotekssektorer. Man använde den s.k. *diamantmodellen* som utvidgats till att innehålla de 14 högst rankade forskningsämnena från den andra enkätomgången.



"Diamantmodellen", original



"Diamantmodellen", expanderad


Eftersom skillnaderna mellan de olika bibliotekssektorernas prioriteringar fortfarande var mycket tydliga blev det tuffa diskussioner som krävde betydande energi och även vissa uppoffringar från deltagarna för att komma fram till ett slutligt resultat.

Projektets resultat

För att rikta uppmärksamheten mot projektets viktigaste slutsatser, börjar vi med att presentera den slutliga listan för att därefter ta upp skillnader mellan forskningsbehov idag och i framtiden och mellan olika bibliotekstyper.

Reflektion över forskningsintressen

Processen gick till så att deltagarna i workshopen delades in i fyra grupper, med fyra eller fem personer i varje grupp. Varje grupp var sammansatt av experter från olika bibliotekssektorer, och gruppen fick till uppgift att fördela fjorton ämnen i en prioriteringsordning efter diamantmodellen (se figurerna på föregående sida). De fyra grupperna slogs i ett andra skede ihop till två grupper som ombads diskutera ämnena än en gång och på så vis komma till ny konsensus. De ämnen som skulle behandlas i denna omgång var de som rankats som ”Mycket hög prioritet” eller ”Hög prioritet” av de ursprungliga grupperna.

Efter en dag med intensiva diskussioner placerades följande ämnen högst på en, för de båda grupperna, gemensam lista: 

De tio högst rankade ämnena representerar inte bara ett intresse för forskning som stödjer utveckling av biblioteksservice, utan kan också ses med hänsyn till den ständigt förändrande omvärld i vilken bibliotekarier inom alla sektorer befinner sig. Det finns en medvetenhet om att bibliotekens roll håller på att förändras i det moderna samhället och att den digitala tidsåldern innebär nya utmaningar. Man uppfattar att bibliotekens överlevnad – de akademiska bibliotekens, och särskilt folkbibliotekens – är beroende av förändring och

Rankning Möjliga forskningsämnen


- 1** Faktorer som berör den strategiska utvecklingen av nya bibliotekstjänster, inklusive omprövning av etablerade tjänster
- 2** Bibliotekens förändrade roll i samhället. Nya funktioner, nya mål, nya roller, nya tjänster
- 2** Biblioteks betydelse för lärande
- 2** Utveckling av bibliotekstjänster för barn och ungdomar i den digitala åldern
- 5** Effekter av läsfrämjande verksamhet
- 5** Utvärdering av biblioteksarbetets effektivitet och inflytande
- 7** Utveckling inom vetenskaplig kommunikation och konsekvenser för biblioteken
- 7** Utveckling av biblioteket som rum
- 9** Nya digitala mediers roll i vetenskap och forskning
- 9** Bibliotek, lärande och undervisning: att studera effekten av biblioteks- och informationservice

att relationen mellan bibliotek, utbildning och lärande måste bli tydliggjord. Utveckling av bibliotekens service är också kopplad till detta. Prioriteringen av forskning om förhållandet mellan barn och bibliotek pekar på ett intresse för att göra biblioteken fortsatt angelägna för barn och ungdomar, trots konkurrerande fritidsaktiviteter.

Ett intresse för framtiden syns i tio-i-topp-rankningen, med strategisk utveckling högst rankad, vilket också kan kopplas till bibliotekens framtida roll och effekterna av digitala resurser. Att bibliotekens prestationer måste utvärderas är en tydlig insikt. Vi kan föreställa oss att prioriteringen av detta forskningsämne står i relation till en osäkerhet om bibliotekens framtida roll och ett ökat behov av att tydligare kunna bevisa vad biblioteken bidrar med.

Nutid och framtid

Av de 14 ämnen som diskuterades på workshopen hade 13 hämtats från resultaten av den andra omgången av enkätundersökningen. Forskningsämnena som valdes förekom som tio-i-topp inom minst två bibliotekssektorer och förekom också i båda kategorierna *Aktuell betydelse* respektive *Framtida betydelse*. Dessutom lades ett 14:e område till, genom att ämnet *Marknadsföring av biblioteks- och informationstjänster* valdes från den totala rankningslistan, eftersom detta var det enda återstående ämnet som förekom i den totala tio-i-topp-rankningen inom båda kategorierna.

Följande tabell visar skillnaderna mellan ämnen som rankats högst i kategorierna *Aktuell betydelse* och *Framtida betydelse*. Även om dessa skillnader inte är slående, rankas några av ämnena (som forskning om marknadsföring och digitaliseringsprojekt) högre, medan andra (t.ex. Referensservice och Bibliotekarien i undervisningsprocessen) verkar mindre viktiga för experterna när det gäller framtida betydelse. 

Aktuell betydelse (generell ranking)

Biblioteks betydelse för lärande

Bibliotekens förändrade roll i samhället

Bibliotek, lärande och undervisning

Utveckling av bibliotekstjänster för barn och ungdomar i den digitala åldern

Utvärdering av biblioteksarbetets effektivitet och inflytande

Bibliotekarien i undervisningsprocessen

Referensservice i den digitala tidsåldern

Effekter av läsfrämjande verksamhet

Marknadsföring av biblioteks- och informationstjänster

Problem med bibliotekens webb 2.0-tillämpningar

Framtida betydelse (generell ranking)

Biblioteks betydelse för lärande

Bibliotekens förändrade roll i samhället

Bibliotek, lärande och undervisning

Utvärdering av biblioteksarbetets effektivitet och inflytande

Utveckling av bibliotekstjänster för barn och ungdomar i den digitala åldern

Marknadsföring av biblioteks- och informationstjänster

Effekter av läsfrämjande verksamhet

Effekten av användarstudier för utvecklingen av bibliotek


Bibliotekarien i undervisningsprocessen


Effekter av stora digitaliseringsprojekt


De olika bibliotekssektorernas tio-i-topp-listor


Tabellen visar att alla högst prioriterade ämnen av framtida betydelse inom folkbibliotekssektorn förekommer i minst en annan sektor, liksom alla högst prioriterade ämnen inom den akademiska sektorn, utom ett. Specialbibliotekens värderingar skiljer sig mest från de andra sektorerna.

Kommentar till färgkodningen:

 = ämnet finns med på fyra bibliotekssektorer
s tio-i-topp-lista.

 = ämnet finns med på tre bibliotekssektorer
s tio-i-topp-lista.

 = ämnet finns med på två bibliotekssektorer
s tio-i-topp-lista.

 = ämnet finns med på en bibliotekssektor
s tio-i-topp-lista.

Akademiska bibliotek

Vetenskaplig kommunikation och konsekvenser för biblioteken
Digitala medier i vetenskap och forskning
Biblioteks betydelse för lärande
Bibliotekarien i undervisningsprocessen
Effekter av digitaliseringsprojekt
Utvärdering av biblioteksarbete
Ekonomisk betydelse av bibliotek
Digitala resurser och hantering av dessa
Utveckling av informationskompetens
Bibliotek, lärande och undervisning

Folkbibliotek

Bibliotekens förändrade roll i samhället
Bibliotekstjänster för barn och ungdomar
Marknadsföring av biblioteks- och informationstjänster
Effekter av läsrämjande verksamhet
Utvärdering av biblioteksarbete
Biblioteks betydelse för lärande
Användarstudier för bibliotek
Strategisk utveckling av nya bibliotekstjänster
Utveckling av biblioteket som rum
Bibliotek, lärande och undervisning

Länsbibliotek

Bibliotekens förändrade roll i samhället
Bibliotekstjänster för barn och ungdomar
Strategisk utveckling av nya bibliotekstjänster
Biblioteks betydelse för lärande
Utveckling av biblioteket som rum
Effekter av läsfrämjande verksamhet
Användarstudier för bibliotek
Ledarskap på bibliotek
Samarbete mellan bibliotek och andra organisationer
Bibliotek, lärande och undervisning

Skolbibliotek

Bibliotekens förändrade roll i samhället
Biblioteks betydelse för lärande
Bibliotekarien i undervisningsprocessen
Bibliotek, lärande och undervisning
Bibliotekstjänster för barn och ungdomar
Effekter av läsfrämjande verksamhet
Biblioteksintegrering och samarbete
Utveckling av informationskompetens
Lagstiftning och nationell bibliotekspolitik
Läsforskning och biblioteksutveckling

Specialbibliotek

Digitala resurser och hantering av dessa
Bibehållande och bevarande av digitala resurser
Effekter av digitaliseringsprojekt
Behovet av informationstjänster i företag och industri
Digitala medier i vetenskap och forskning
Marknadsföring av biblioteks- och informationstjänster
De digitala tjänsternas inverkan
Strategisk planering av bibliotek
System för sökning och återvinning
Vetenskaplig kommunikation och konsekvenser för biblioteken

Skillnader mellan olika bibliotekstyper

Det är viktigt att komma ihåg själva processen och att resultaten från den första enkätomgången är lika betydelsefulla som den sista rankningslistan, när vi ser de slutliga resultaten.

I processen att komma fram till en tio-i-topplista (som medvetet var inriktad på att nå konsensus) kom de ämnen som var sektorsspecifika att få en lägre prioritering. Vi har inte bortsett från detta, eftersom ämnen som inte inkluderades i den slutliga listan kan vara mycket viktiga för en specifik sektor.

Som väntat visar resultaten av den första enkätomgången tydliga skillnader mellan de olika bibliotekssektorerna. Till exempel rankades ämnet *Utveckling inom vetenskaplig kommunikation och konsekvenser för biblioteken* högst av forskningsbiblioteken (beräknat utifrån medelpoäng för varje ämne), medan samma ämne rankades som nummer 46 av länsbiblioteken, 41 av folkbiblioteken, 27 av skolbiblioteken och som tvåa av specialbiblioteken. Det ämne som rankades högst av specialbiblioteken, *Behovet av informationstjänster i företag och industri*, rankades på plats 38 av forskningsbiblioteken, 43 av länsbiblioteken, 50 av folkbiblioteken och på plats 52 av skolbiblioteken.

Det fanns ingen avsikt att bortse från de här skillnaderna vid den andra enkätomgången och därför inkluderades de 20 högst rankade ämnena inom varje enskild bibliotekssektor. Experterna uppmärksammades också på dessa skillnader mellan sektorerna inför den andra enkätomgången.

Analysen av den andra enkätomgången visade en relativt större enighet mellan de enskilda sektorerna och den totala rankningen. Trots det faktum att de sektorsvisa skillnaderna inte var lika tydligt markerade som i den första omgången, var de likväl tydliga i resultaten.

Under workshopen kommenterade representanter från **forskningsbibliotekssektorn** att de skulle ha flyttat ämnena *Utveckling inom vetenskaplig kommunikation* och *Nya digitala mediers roll i vetenskap och forskning* högre upp på listan.

Experterna från **specialbiblioteken** hade intressen som inte var med bland de ämnen som diskuterades under workshopen överhuvudtaget. Dessa var till exempel:

- *Bibehållande och bevarande av digitala resurser i bibliotek, museer och arkiv* – rankad som tvåa.
- *Effekter av stora digitaliseringsprojekt (nationella och internationella – t.ex. Google, Microsoft) på bibliotekens tjänster* – delad tredjeplats.
- *Behovet av informationstjänster i företag och industri* – delad tredjeplats.

Skolbibliotekarierna i expertgruppen rankade följande ämnen från sjunde till tionde plats:

- *Biblioteksintegrering och samarbete.*
- *Riktlinjer för utveckling av informationskompetens på alla typer av bibliotek.*
- *Betydelse av lagstiftning för utveckling av bibliotekspolitik och biblioteksverksamheter.*
- *Läsforskning och biblioteksutveckling.*

Effekter av läsfrämjande verksamhet, som rankades högt av **folk-, läns- och skolbibliotek**, lämnades också utanför diskussionen i workshopen.

De flesta skillnaderna mellan de olika bibliotekssektorerna avspeglar de sammanhang som biblioteken verkar inom. Dessa skillnader pekar på områden som måste uppmärksammas för att varje enskild sektor ska kunna förbättra effekterna av biblioteksverksamhet i sin specifika omvärld.

Bibliotekarierna och biblioteksforskningen

Projektet i sin helhet har visat att det finns ett stort intresse för och viktiga insikter kring vilka frågor som är möjliga och angelägna att beforska inom den svenska biblioteksvärlden. Diskussionerna på workshopen visade att bibliotekarier skiljer tydligt mellan olika typer av frågor: vissa kräver omedelbar handling snarare än långsiktig forskning (t.ex. nationell bibliotekspolitik), andra frågor kan dra nytta av forskning inom andra discipliner (huvudsakligen teknikrelaterade), en tredje grupp bedöms som mer interna (framför allt yrkesrelaterade frågor). De två senare kategorierna gavs låg prioritet redan under den första fasen (se tabellen på nästa sida).

Men den låga ranking som dessa forskningsfrågor gavs betyder inte att de är oväsentliga. Snarare visar det att de är relativt mindre akuta eller bekymmersamma än de som rankats högst. I vissa sammanhang kan deras betydelse förändras.

Det är rimligt att anta att svenska bibliotekarier har relativt stora möjligheter att bli involverade i undersökningar, inte bara som undersökningsobjekt utan också som utförare. Många av de forskningsfrågor som har formulerats av deltagarna och som har hög prioritet på de olika bibliotekssektorernas dagordning skulle kunna vara föremål för mindre, interna undersökningar av bibliotek, bekostade av lokala myndigheter, akademiska institutioner eller stiftelser.

En samordning av forskningsinsatser skulle kunna underlätta en bibehållen sektoriell balans och utgöra ytterligare ett steg för att skapa en riktning för svensk biblioteksforskning. De institutioner som bedriver forskning inom biblioteks- och informationsvetenskap har fått ett viktigt underlag för utformningen av framtida biblioteksforskningsprojekt, och för ansökningar om forskningsfinansiering, genom de prioriteringar som gjorts i Delfistudien.

De lägst rangordnade ämnena


	ALLA	LÄNSBIBLIOTEKARIER	FOLKBIBLIOTEKARIER	FORSKNINGSBIBLIOTEKARIER	SKOLBIBLIOTEKARIER	SPECIALBIBLIOTEKARIER
Kartläggning av B&I-tjänster	50	44	57	59	13	42
Teknologi/lagringsmedia för bevarande	51	50	47	47	42	44
Förändringar i klassifikationssystemet	52	37	42	57	34	56
Moderorganisationens påverkan på bibliotek	53	54	43	33	53	49
Säkerhetsfrågor	54	59	58	40	46	24
Bibliotekarieryrket som profession	55	53	45	47	49	57
European Space	56	61	51	53	55	52
Administration av människor	57	56	53	49	58	59
Virtuell verklighet	58	49	55	55	64	58
Arbetsstillfredsställelse och identitet	59	57	58	61	62	63
Digitaliseringsprojekt i Sveriges bibliotek	60	63	63	58	61	55
Bibliotekens historiska utveckling	61	60	62	60	57	61
Införande av trådlöst nätverk	62	58	64	61	59	61
Bibliotekariens allmänna image	63	61	60	64	63	60
Professionella föreningar	64	64	61	63	59	63

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENINGENS RAPPORTER

1. Fler besök och utlån. En rapport om hur kommunerna kan öka efterfrågan på bibliotekstjänster med utgångspunkt i Kulturrådets statistik för år 2005.
2. Bibliotekens förtjänst. En forskningsöversikt om den samhällsekonomiska nyttan av bibliotek.
3. Skolbiblioteken – en underutnyttjad och underprioriterad resurs.
4. Sverige – så in i Norden efter. En jämförelse av nationell bibliotekspolitik i Danmark, Finland, Norge och Sverige.
5. Myndighetsbibliotek – förutsättningar, problem, utmaningar.
6. Bibliotekarien och professionen. En forskningsöversikt.
7. Framgångsrikt, men förbisett – om bibliotekens betydelse för integration.
8. Läsfrämjande – förnyelse behövs! En rapport med förslag till nya former för statligt stöd till inköp av litteratur till folk- och skolbiblioteken samt till läsfrämjande insatser för barn och vuxna.
9. Taggning och chick lit. Biblioteks- och informationsvetenskapen i Sverige.
10. Kommunala beslutsfattare om bibliotek.
11. Dikt eller verklighet? En introduktion till biblioteksstatistik i Sverige och i andra länder.
12. På säker grund. En Delfundersökning om vilken biblioteksforskning som behövs.

Samtliga rapporter går att ladda ner på föreningens hemsida, www.biblioteksforeningen.org. De går också att beställa från föreningens kansli.





Inom biblioteksbranschen har det länge uttryckts önskemål om mer forskning, men någon tydlig översikt över vilka områden som är viktigast har inte funnits. Ett forskningsteam vid BHS, Bibliotekshögskolan i Borås, har därför på uppdrag av Svensk Biblioteksförning frågat yrkesverksamma vid bibliotek vilka forskningsbehov de identifierar. Undersökningen utgår från Delfimetoden, som är ett verktyg för att formulera och rangordna olika forskningsområden.

Denna rapport ger en samlad bild av hela fältets forskningsönskemål, samtidigt som den diskuterar skillnader mellan olika bibliotekssektorer och mellan behov idag och i framtiden. På tio-i-topp-listan återfinns ämnen om bibliotekens roll i samhället, bibliotek och vetenskaplig kommunikation och bibliotek, läsande och lärande. Flera ämnen berör utveckling, omprövning och utvärdering av bibliotekens tjänster.

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING

Box 70380, 107 24 Stockholm
Tel: 08-545 132 30 Fax: 08-545 132 31
www.biblioteksforeningen.org